

Predmet: **SOCIOLOGIJA MIGRACIJA** (akademska godina 2017./2018.)

Nastavnik, suradnici: dr. sc. Dragan Bagić, izv. prof.; dr. sc. Drago Župarić-Iljić

Okvirni sadržaj kolegija: Suvremene međunarodne migracije su sve više globalni društveno-prostorni fenomen koji utječe na brojne sociodemografske, ekonomske, etnokulturne, političke i ine preobrazbe u svijetu, te su kao takve bitna istraživačka tema i za domaću sociologiju. U okviru kolegija studenti se upoznaju s glavnim terminima, temama, teorijama te istraživačkim pravcima, metodama i pristupima iz šire shvaćenog interdisciplinarnog područja studija migracija, izbjeglištva, mobilnosti i transnacionalizma. Kroz predavanja studenti dobivaju teorijska znanja o povezanosti društvenih procesa s fenomenima migracije i mobilnosti, kao i uvide u povijesna, tradicionalna, ali i suvremena i recentna migracijska kretanja, pravce i trendove u globalnom, europskom i nacionalnom kontekstu. Predavanja i diskusije o tipologijama, periodizaciji, makrouzročnicima migracija i mobilnosti, te perspektivama istraživanja, nadopunjuju se konkretnim primjerima iz prakse u vidu seminarских radova, prezentacije dokumentarnih video-materijala, gostujućeg predavanja, terenske nastave i studentske debate na odabranu temu. Važan fokus u kolegiju jest na prikazu i analizi proturječja i izazova suvremenih načina upravljanja migracijama u europskom kontekstu, kao i na razumijevanju i raščlambi suvremenih postmigracijskih procesa i izazova koje migracije donose suvremenim društvima. Uz to, kolegij obrađuje i aktualnu problematiku iseljavanja iz Hrvatske i njene posljedice, kao i teme transnacionalnih migrantskih i dijasporskih aktivnosti i mreža. Seminarски radovi će obuhvatiti teme poput prisilnih migracija, kriznih migracija, okolišnih migracija, internih migracija, feminizacije migracija, odnosa migracija i razvoja, migracijskih politika, integracijskih politika, i druge. Stoga je svrha seminara omogućiti dodatno produblјivanje teorijskih znanja i socioloških koncepata o migraciji i mobilnosti kroz obradu tradicionalnih ali i aktualnih empirijskih primjera globalnih i lokalnih migracijskih tokova i trendova, postmigracijskih procesa i fenomena, te drugih tema od posebnog interesa za razumijevanje kompleksnosti suvremenih društava i načina na koji ih migracije (pre)oblikuju.

Cilј kolegija: Upoznati studente s temelјnim pojmovima, tipologijama, konceptima i teorijama iz interdisciplinarnog područja sociologije migracija. Osposobiti ih za razumijevanje teorijskih rasprava o uzrocima i posljedicama međunarodnih migracija, te povijesnih i suvremenih migracija i mobilnosti, uključujući hrvatske vanjske migracije. Razvijati kod studenata kritički teorijski aparat za razumijevanje utjecaja međunarodnih migracija na procese socijalne, ekonomske, demografske, kulturne transformacije suvremenog svijeta. Potaknuti ih na vlastita kritička propitivanja ovoga područja i uputiti ih na nove perspektive gledanja na međunarodne (globalne) migracije u neposrednoj budućnosti. Razvijati kod studenata vještinu izlaganja i prezentiranja pred kolegama i javnošću, kao i vještinu sudjelovanja u diskusijama.

ECTS-bodovi: 6

Trajanje: Jedan semestar (zimski)

Status: Izborni predmet (preddiplomski studij)

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno

Način provjere znanja i ocjenjivanja: Vrednovanje sudjelovanja u diskusijama tijekom predavanja i seminara (20%), vrednovanje pisanih seminara (tri reakcijska teksta) i usmenih izlaganja (40%), završni usmeni ispit (40%).

Popis obavezne literature:

1. Mesić, Milan (2002). *Međunarodne migracije, tokovi i teorije*. Zagreb: Zavod za sociologiju Filozofskog Fakulteta
2. Castles, Stephen; de Haas, Hein and Miller, Mark (2014). *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World* (5th ed). New York: Palgrave Macmillan (poglavlja: 2, 3, 9, 10, 12, 13).
3. King, Russell; Black, Richard; Collyer, Michael; Fielding, Anthony and Skeldon, Ronald (2010). *People on the Move: An Atlas of Human Migration*. Berkeley, CA: University of California Press. (III. dio - str. 60-102.)

Dodatna ispitna literatura:

Propisana i dogovorena seminarska literatura

Uvjeti za slušanje predmeta: Položen ispit iz kolegija Osnovni pojmovi sociologije

Uvjeti za pristupanje završnom usmenom ispitu: Minimalno prisustvo na 10 predavanja i 10 seminara za stjecanje prava na potpis.

Sadržaj kolegija i raspored:

- 1) Uvodno predavanje: **Upoznavanje s nastavnim planom i programom predmeta** (9. listopada 2017.) - upoznavanje s obvezama studenata i pravilima bodovanja (ocjenjivanja)
- 2) Predavanje 1: **Pojam migracija (termini, koncepti, istraživački pristupi)** (16. listopada 2017.) - podjela seminarskih tema i upis studenata u kolegij
- 3) Predavanje 2: **Tipologije migracija i prostorne mobilnosti** (23. listopada 2017.)
Predavanje 3: **Periodizacija migracija (i pregled predmodernih migracija)**
- 4) **Seminar 1** – Globalizacija međunarodnih migracija i mobilnosti (30. listopada 2017.)
Seminar 2 – Migracije kao povijesna konstanta: Primjeri migracija i seoba u prošlosti
- 5) Predavanje 4: **Tokovi i modeli međunarodnih migracija u 19. i 20. st.** (6. studenog 2017.)
Seminar 3 – Ekonomske (radne) migracije; povezanost ekonomije, migracija i razvoja
Seminar 4 – Obiteljske i druge migracije; feminizacija migracija

6) Projekcija dokumentarnog filma uz uvod i diskusiju: **Tematski film o tradicionalnim migracijama** (13. studenog 2017.)

Seminar 5 – Povijest europskih transkontinentalnih i prekooceanskih migracija

Seminar 6 – Migracijski trendovi na američkom, azijskom, australskom i afričkom tlu

7) Predavanje 5: **Pregled recentnih globalnih migracijskih pravaca i trendova** (20. studenog 2017.)

Seminar 7 – Krizne migracije i prisilne migracije

Seminar 8 – Migracije potaknute promjenama u okolišu

8) Predavanje 6: **Europska migracijska politika: proturječja i izazovi** (27. studenog 2017.)

Seminar 9 – Položaj unutarnjih migranata u Europskoj uniji

Seminar 10 – Europski migracijski program i kontrola migracijskih tokova

9) Predavanje 7: **Postmigracijski procesi i problematika integracije u društvima useljavanja** (4. prosinca 2017.)

Seminar 11 – Integracijski modeli, politike i prakse u europskim društvima

Seminar 12 – Negativni fenomeni društvene dezintegracije i isključivanja stranaca

10) Predavanje 8: **Izbjegličke studije, raseljenost u svijetu i primjeri iz Hrvatske** (11. prosinca 2017.)

– **Gostujuće predavanje i diskusija** o sustavu međunarodne zaštite (azila) i problematici integracije stranaca u RH

11) **Terenska nastava** (18. prosinca 2017.)

– posjet ustanovi za prihvat ili podršku tražiteljima azila/izbjeglicama

12) Predavanje 9: **Transnacionalizam, dijasporske i migrantske mreže** (8. siječnja 2018.)

Seminar 13 – Nove etničke manjine, dijasporske zajednice i povratne migracije

Seminar 14 – Transnacionalni socijalni prostori i migrantske mreže

13) Predavanje 10: **Vanjske migracije iz Hrvatske, uzroci i posljedice iseljavanja** (15. siječnja 2018.)

Seminar 15 – Migracijska i integracijska politika Republike Hrvatske

Seminar 16 – Odljev, priljev ili cirkulacija mozгова; druge posljedice iseljavanja iz Hrvatske

14) Sažetak i pregled pojmova i teorija - **Završna diskusija i ponavljanje gradiva** (22. siječnja 2017.)